

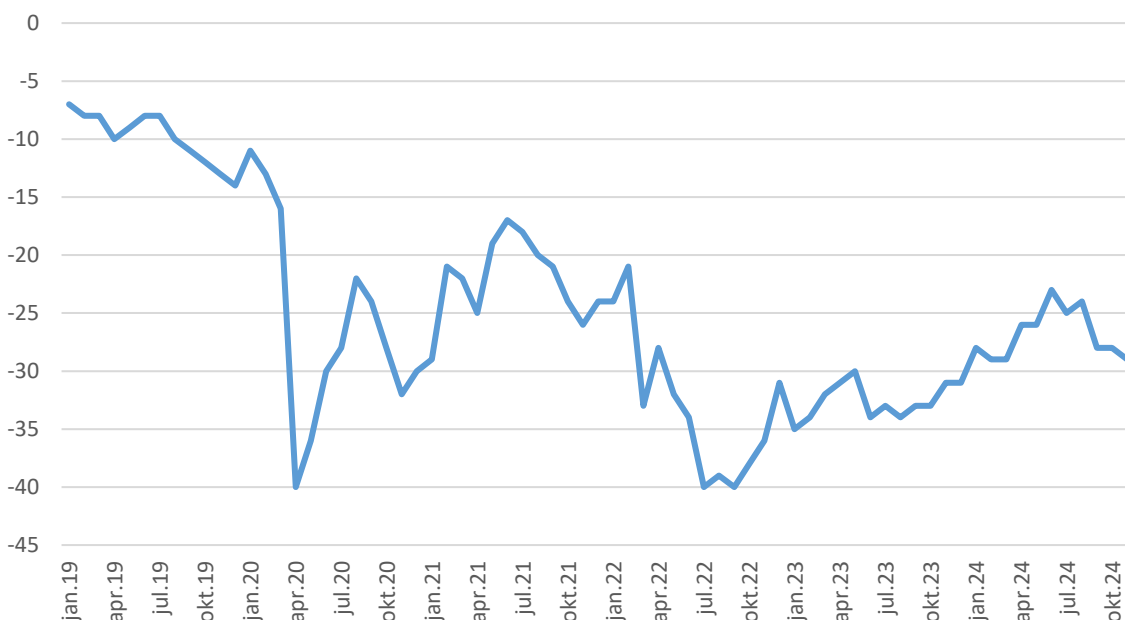

Slovenski potrošnik bolj previden pred večjimi nakupi

47. teden leta 2024

Zaupanje potrošnikov v Sloveniji je v novembru na mesečni ravni minimalno upadlo, vendar je bilo najnižje v zadnjih 8-ih mesecih. K mesečnemu poslabšanju ocene zaupanja potrošnikov je vplivala manjša pripravljenost potrošnikov za nakupe v prihodnjih 12-ih mesecih (-4 o. t.) in minimalen padec ocene sedanjega finančnega stanja v gospodinjstvu. Zadnje je glede na rast realnih dohodkov (nominalna rast, prilagojena za inflacijo) presenetljivo. Dvignila se je ocena o ravni brezposelnosti v prihodnjih 12-ih mesecih (+3 o. t.), in sicer na najvišjo raven po januarju 2023. Na drugi strani se umirjajo pričakovanja o prihodnji rasti cen. V novembru je le še dobra četrтина slovenskih potrošnikov (-7 o. t. glede na predhodni mesec) pričakovala hitrejšo rast cen. 46 % jih je pričakovalo enako stopnjo rasti cen (+5 o. t.), šestino nižjo stopnjo rasti (+3 o. t.) in desetina potrošnikov nespremenjene cene (-1 o. t.).

Graf tedna: Kazalnik zaupanja potrošnikov v Sloveniji, desezonirano

Vir: Statistični urad RS

SLOVENIJA: V prvih treh četrtletjih leta 2024 precejšen padec obsega gradbenih del

Krčenje zaposlenosti v proizvodnji motornih vozil

V septembru je bilo v **Sloveniji** približno 944,5 tisoč **delovno aktivnih oseb**, kar je 2,7 tisoč oseb (+0,3 %) več kot v preteklem mesecu. To je sezonsko popolnoma pričakovano zvišanje, ki je bilo v skladu z našimi pričakovanji. Od tega je bilo nekaj več kot 841,1 tisoč zaposlenih in približno 103,5 tisoč samozaposlenih oseb. V prvih devetih mesecih leta je bilo povprečno število delovno aktivnih medletno (glede na prvih devet mesecev 2023) višje za 1,3 % (+11,8 tisoč oseb). K temu je prispevala rast zaposlovanja v poslovanju z nepremičninami (+6,4 %), gradbeništvu (+6 %; kjer je rast zaposlovanja posledica metodološke vključitve v tujino napotenih delavcev v statistiko), IKT dejavnosti (+3,8 %; zlasti na oddelku računalniškega programiranja in svetovanja: +6,6 %), zdravstvu (+2,7 %), strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+2 %), izobraževanju (+1,8 %), oskrbi z električno energijo, plinom in paro (+2,4 %), gostinstvu, kulturi ter dejavnosti javne uprave (vse za odstotek) ter prometu in skladiščenju (za pol odstotka). S padci so se soočali v rudarstvu (-3,2 %), kmetijstvu (-3 %) ter finančni in zavarovalniški dejavnosti (-1,4 %), kjer potekajo aktivnosti konsolidacije panoge. V predelovalni dejavnosti ni bilo sprememb v zaposlenosti, k čemer je prispevala zlasti 14,5-odstotna rast v dejavnosti popravil in montaž strojev in naprav, 8,5-odstotna rast v proizvodnji drugih vozil in plovil ter 7,2-odstotna rast v farmaciji, medtem ko so se z desetinskim padcem soočali v proizvodnji usnja, 9-odstotnim padcem v proizvodnji pohištva in 7,3-odstotnim padcem v proizvodnji računalnikov, elektronskih in optičnih

izdelkov. V proizvodnji motornih vozil je prišlo do 4-odstotnega padca zaposlenosti, pri čemer je bila zaposlenost v septembru najmanjša po decembru 2017. Vir: Statistični urad RS

Padec obsega gradbenih del največji na inženirskih objektih

Obseg opravljenih gradbenih del v Sloveniji je bil v 3. četrletju po desezoniranih podatkih nižji za 6 % glede na predhodno četrletje, kar predstavlja tretji zaporedni četrletni padec in največji padec po zadnjem četrletju 2021. K četrletnemu padcu je prispeval 7,7-odstotni padec gradnje stavb, kjer je prišlo do 7,8-odstotnega padca gradnje nestanovanjskih stavb (gostinske, upravne, trgovske, industrijske stavbe ipd.) in 4,7-odstotnega padca gradnje stanovanjskih stavb. V gradnji inženirskih objektov (objekti prometne infrastrukture, cevovodi, elektroenergetski vodi, komunikacijska omrežja, energetske objekti ipd.) je bil zabeležen 6,8-odstotni padec, ki je bil četrty zaporedni četrletni padec, znižala se je tudi realna vrednost opravljenih specializiranih gradbenih del (-3 %). Padec delno pripisujemo zastoju v pridobivanju gradbenih dovoljenj v 2. četrletju, negativnemu učinku restriktivno naravnane monetarne politike (višje obrestne mere) in nižjim investicijskim izdatkom državnega proračuna (za desetino manj v prvih 9-ih mesecih). Vir: Statistični urad RS

Oktobra tretji mesečni porast izdanih gradbenih dovoljenj v zadnjih 4-ih mesecih

Število **izdanih gradbenih dovoljenj za stavbe** (brez gradbeno-inženirskih objektov) na upravnih enotah je v **Sloveniji oktobra** glede enako obdobje lanskega leta po septembrskem medletnem padcu (-2 %) ponovno nekoliko poraslo (+4,5 %), merjeno po **številu** stavb, medtem ko je po treh mesecih visoke rasti prišlo do 3,8-odstotnega padca, če stavbe merimo po **površini**. To je posledica za šestino večjega števila izdanih gradbenih dovoljenj za novogradnje in povečave nestanovanjskih stavb ter drugih stavb. Padec je bil še naprej prisoten pri izdanih gradbenih dovoljenjih za stanovanjske stavbe (-7,2 %), k čemer je prispevalo za četrtno manjše število **stanovanj** z izdanimi gradbenimi dovoljenji, ki je bilo najnižje v zadnjih 5-ih mesecih. Vir: Statistični urad RS

Slovenski potrošnik manj naklonjen večjim nakupom

Zaupanje potrošnikov v Sloveniji je v novembru na mesečni ravni minimalno upadlo, vendar je bilo najnižje v zadnjih 8-ih mesecih. Prav tako je padec razviden na 3-mesečni ravni (-1,7 o. t.), kjer je bilo zaupanje potrošnikov najnižje po februarju 2024. K mesečnemu poslabšanju ocene zaupanja potrošnikov je vplivala manjša pripravljenost potrošnikov za nakupe v prihodnjih 12-ih mesecih (-4 o. t.) in minimalen padec ocene sedanjega finančnega stanja v gospodinjstvu. Zadnje je glede na rast realnih plač presenetljivo. Nekoliko se je povišala ocena gospodarskega stanja v Sloveniji v prihodnjih 12-ih mesecih (+2 o. t.), ki pa kljub temu ostaja druga najnižja v zadnjih 13-ih mesecih. Prav tako je minimalno porasla ocena finančnega stanja gospodinjstev v prihodnjih 12-ih mesecih.

Vrednost kazalnika **gibanja cen v prihodnjih 12 mesecih** se je znižala (-5 o. t.), medtem ko je vrednost kazalnika **gibanja cen v zadnjih 12 mesecih** ostala nespremenjena. V novembru je dobra četrtnina slovenskih potrošnikov (-7 o. t. glede na predhodni mesec) pričakovala hitrejšo rast cen. 46 % jih je pričakovala enako stopnjo rasti cen (+5 o. t.), 16 % nižjo stopnjo (+3 o. t.) in desetina potrošnikov nespremenjene cene (-1 o. t.). Vir: Statistični urad RS

V predelovalni dejavnosti postopna stabilizacija cen proizvodov

Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih v Sloveniji so v oktobru glede na predhodni mesec upadle za pol odstotka, k čemer je prispeval zlasti padec cen v oskrbi z električno energijo, plinom in paro (-4 %), kar pripisujemo nižjim veleprodajnim cenam električne energije v regiji. Na 3-mesečni ravni (avgust - oktober 2024) so cene industrijskih proizvodov ostale nespremenjene v rudarstvu, oskrbi z vodo in predelovalni dejavnosti, medtem ko so upadle v energetiki (za odstotek). V zadnjega pol leta lahko na 3-mesečni ravni opazujemo stabilizacijo cen, zlasti v predelovalni dejavnosti. Vir: Statistični urad RS

Umirjanje cenovne dinamike dvignilo rast realnih plač

Podatki o gibanju **nominalnih bruto plač** (zadnji so za septembrsko plačo, ki je bila izplačana oktobra) v **Sloveniji** kažejo, da je medletna rast plač septembra dosegla 6 %, kar predstavlja manjšo medletno rast glede na plače za mesec avgust. Neto plače so medtem porasle za 3,4 % in ohranile avgustovsko stopnjo rasti. Zaostajanje rasti neto plač za rastjo bruto plač v prvih devetih mesecih leta 2024 je posledica uvedbe obveznega dodatnega zdravstvenega prispevka in odsotnosti uskladitve dohodninske lestvice. Rast bruto plač v **zasebnem sektorju** je dosegla 7 % in je presegala rast plač v **javnem sektorju** (+4,6 %), kjer pa je ob uspešni realizaciji plačne reforme pričakovana pospešitev rasti v letu 2025. Med dejavnostmi so v prvih devetih mesecih z 12-odstotno rastjo povprečne bruto plače izstopali v gradbeništvu, kar pripisujemo pomanjkanju delovne sile in

davčno manj ugodni obravnavi napotenih delavcev v tujino. Sledi jim desetinska rast v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, 8-odstotna rast v prometu in skladiščenju ter 7,6-odstotna rast v predelovalni dejavnosti. Najnižja rast bruto plač je bila prisotna v zdravstvu in socialnem varstvu (+3,6 %). Rast **realnih bruto plač** je avgusta dosegla 7 % (**realne neto plače**: +4,6 %) in bila najvišja po marcu 2021, kar je posledica nižje rasti splošnih cen in pospešitve nominalne rasti plač. Vir: Statistični urad RS

Višji stroški dela v 3. četrletju pospešili rast cen storitev

Storitve pri proizvajalcih v Sloveniji so se v 3. četrletju podražile za 4 % glede na enako obdobje leta 2023, kar predstavlja pospešitev letne rasti po predhodnih 5-ih zaporednih četrletjih umirjanja. To pripisujemo naraščanju stroškov dela in njihovi pospešeni rasti v 3. četrletju, ko so naraščali najhitreje v letu 2024. Rast cen storitev v prometu in skladiščenju je dosegla 3,5 % in je bila druga najvišja v zadnjih petih četrletjih; zlasti so cene porasle v pomorskem tovornem prometu in zmerneje tudi v skladiščenju. Za desetino so porasle cene v gostinstvu, predvsem zaradi dražjih nastanitvenih storitev. Do pospeška rasti cen je prišlo še v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (+5,8 %), kar pripisujemo podražitvam podjetniškega in poslovnega svetovanja (za desetino dražje) ter oglaševanja in raziskovanja trga (+7,4 %), kjer so cene porasle najbolj po zadnjem četrletju leta 2008. 3,7-odstotna rast cen storitev je bila prisotna v raznovrstnih poslovnih dejavnostih. V IKT dejavnosti je prišlo do 2,5-odstotne rasti cen, ki je izvirala iz višjih cen storitev računalniškega programiranja (+3 %). V poslovanju z nepremičninami so beležili 0,3-odstotno rast cen, ki je bila najnižja v zadnjih treh letih in pol. Vir: Statistični urad RS

EVROPA: Padec zaupanja v največjih dveh evropskih gospodarstvih

Tretji zaporedni četrletni padec izvoza strojev in naprav

V 3. četrletju 2024 je bil **izvoz blaga iz držav območja evra v države nečlanice območja evra** vrednostno višji za 2,4 % glede na 3. četrletje 2023, kar predstavlja drugo zaporedno četrletno rast po štirih predhodnih četrletnih padcih. Rast je bila najvišja po 1. četrletju 2023 in izvira iz večjega izvoza industrijskih izdelkov (+2 %), za desetino večjega izvoza kemičnih proizvodov in izvoza ostalih raznovrstnih proizvodov (3,2 %). Pri izvozu strojev in naprav (-2,7 %) prišlo do tretjega zaporednega četrletnega padca, ki je bil največji po letu 2020. Rast izvoza živilskih proizvodov (+6,5 %) je bila največja v zadnjem letu in pol. Pri **uvozu** je medtem prišlo do skromne 0,2-odstotne rasti, kar pripisujemo 0,7-odstotni vrednostni rasti uvoza industrijskih izdelkov, do česar je prišlo po predhodnih petih zaporednih četrletnih padcih. Padec uvoza se je nadaljeval še pri uvozu strojev in naprav (-2,4 %), ki pa je bil najmanjši v zadnjih petih četrletjih, kar odraža šibko prodajo avtomobilov in zamik naložb v nove proizvodne kapacitete zaradi pomanjkanja novih naročil. Vir: Eurostat

Drugo četrletje zapored padec obsega gradbenih del največji na inženirskih objektih

Obseg opravljenih del v gradbeništvu v EU-27 (podatki prilagojeni za sezono in koledar) je v 3. četrletju upadel za pol odstotka glede na predhodno četrletje, kar predstavlja drugi zaporedni četrletni padec in sedmi četrletni padec v zadnjih 10-ih četrletjih. Padec je bil najizrazitejši pri gradnji inženirskih objektov (za odstotek manj) in pri specializiranih gradbenih delih (-0,7 %). Šesti zaporedni četrletni padec pri stavbni gradnji je bil minimalen in najmanjši v tem obdobju. Med štirimi največjimi evropskimi gospodarstvi je bil padec največji v Nemčiji (-1,8 %), kjer ostaja šibka zlasti stavbna gradnja, in Franciji (-1,2 %), kjer pa je prišlo do poglobitve padca pri opravljenih gradbenih delih na inženirskih objektih (-2,6 %). V Španiji je medtem prišlo do ponovne rasti obsega opravljenih gradbenih del (za odstotek), predvsem na račun porasta stavbne gradnje (+2,5 %). Prav tako je po padcu v 2. četrletju (za odstotek) zmerno porasla gradbena aktivnost v Italiji (+0,3 %). Vir: Eurostat

Politična in trgovinska negotovost znižali razpoloženje v območju evra

Novembrska prva ocena **sestavljene PMI v območju evra** (48) nakazuje na krčenje aktivnosti po oktobrski stagnaciji, kar predstavlja drugi padec aktivnosti v zadnjih treh mesecih. Novembrski padec aktivnosti je bil največji po januarju 2024, k čemer je prispeval zlasti padec razpoloženja v **storitvah** (49,2; oktober: 51,6) in v manjši meri tudi v **industriji** (45,2; oktober: 46), kjer se padci sicer nadaljujejo že zadnjih 20 mesecev. K poslabšanju zaupanja je vplival šesti zaporedni padec novih naročil, ki je bil največji v zadnjih 11-ih mesecih, k čemer je v pomembni meri prispeval padec izvoznih naročil. Razpoloženje glede poslovanje v prihodnje je bilo najnižje po septembru 2023, še zlasti v storitvah, kjer je bilo najnižje v zadnjih dveh letih. V Franciji (44,8; oktober: 48) je prišlo do največjega padca aktivnosti v zadnjih 10-ih mesecih, kar pripisujemo nesoglasjem glede še vedno nesprejetega državnega proračuna in povečanje verjetnosti za razpad šibke vladne koalicije, in Nemčiji (47,3; oktober: 48,6), kar je najnižja raven aktivnosti v zadnjih 9-ih mesecih in posledica politične negotovosti ob napovedi predčasnih volitev ter prihajajoči novi ameriški predsedniški administraciji. Vir: HCOB

SVET: Izid ameriških predsedniških volitev prispeval k porastu optimizma v zasebnem sektorju

Višje zaupanje v ameriškem proizvodnem sektorju

Sestavljeni PMI je v mesecu novembru (55,3) v ZDA dosegel najvišjo raven v zadnjih 31-ih mesecih, zlasti na račun visoke rasti aktivnosti v storitvenem sektorju. Omejeno krčenje aktivnosti se je nadaljevalo v industriji, kjer pa je optimizem glede poslovanja v prihodnje porasel na 31-mesečni vrh, kar pripisujemo pričakovanim dodatnim znižanjem obrestnih mer in pričakovanemu izboljšanju konkurenčnega položaja ameriških proizvajalcev zaradi povečane verjetnosti uvedbe carin na tuje proizvode. Pričakovan pozitiven učinek zadnjih lahko za ameriške proizvajalce sicer omeji močnejši ameriški dolar (nasprotno šibkejši evro omejuje pričakovan negativen vpliv izgube konkurenčnosti evropskih izvoznikov). V **Združenem kraljestvu** je sestavljeni PMI ostal nespremenjen glede na predhodni mesec (50) in je tako najnižje v zadnjih 13-ih mesecih, kar pripisujemo nezadovoljstvu nad napovedanim dodatnim prispevnim stopnjam delodajalcev za obvezno zdravstveno zavarovanje zaposlenih. Gospodarsko razpoloženje na **Japonskem** (49,8) je v novembru zmerno nazadovalo, zlasti zaradi manjše tekoče proizvodnje in trendnega upočasnjevanja potrošnje gospodinjstev, ki vpliva na šibko rast aktivnosti v storitvah. Izjemno visoka ostaja rast aktivnosti v **Indiji** (59), tako v storitvah (59,2) kot tudi v predelovalnih dejavnostih (57,3), kar pripisujemo ugodnemu stanju domačih in izvoznih naročil. Vir: S&P Global, HSBC

Dogodki v tekočem tednu: novembrska gospodarska klima v Sloveniji

Dan objave	Objava, država, obdobje	Vir podatkov	Pomen
25. 11. 2024, ponedeljek	Ifo – indeks poslovne klime, Nemčija, november 2024	Leibniz Institute for Economic Research	Indikator razpoloženja v nemškem gospodarstvu, ločeno na aktualno stanje in pričakovanja
25. 11. 2024, ponedeljek	Energetika, Slovenija, oktober 2024	Statistični urad RS	Poraba in proizvodnja električne energije in zemeljskega plina ter drugih energentov
25. 11. 2024, ponedeljek	Gospodarska klima, poslovne tendence, Slovenija, november 2024	Statistični urad RS	Poslovne tendence (predelovalne dejavnosti, storitve, gradbeništvo, trgovina) in mnenje potrošnikov
25. 11. 2024, ponedeljek	Prihodi in prenočitve turistov, Slovenija, november 2024	Statistični urad RS	Prihodi in prenočitve domačih in tujih turistov, po vrstah namestitve in turističnih občinah
27. 11. 2024, sreda	Prihodek od prodaje v storitvenih dejavnostih, Slovenija, september 2024	Statistični urad RS	Nominalno gibanje prihodkov po ključnih skupinah tržnih dejavnostih
28. 11. 2024, četrtek	Prihodek od prodaje v trgovini na drobno, Slovenija, oktober 2024	Statistični urad RS	Dinamika prihodkov v trgovini na drobno, po različnih oddelkih trgovine
29. 11. 2024, petek	Mesečna stopnja anketne brezposelnosti, Slovenija, oktober 2024	Statistični urad RS	Anketna stopnja brezposelnosti
29. 11. 2024, petek	Indeks cen življenjskih potrebščin (HICP), območje evra, november 2024	Eurostat	Prva ocena o spremembi cen blaga in storitev
29. 11. 2024, petek	Indeksi cen življenjskih potrebščin, Slovenija, november 2024	Statistični urad RS	Podatki o spremembi cen blaga in storitev
29. 11. 2024, petek	Indeks uvoznih cen v industriji, Slovenija, oktober 2024	Statistični urad RS	Podatki o uvoznih cenah v industrijskih dejavnostih in po namembnosti proizvodov
29. 11. 2024, petek	Indeks obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini, Slovenija, september 2024	Statistični urad RS	Obseg prihodkov v storitvenih dejavnostih in trgovini (realno)

Semafor napovedi Analitike GZS

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)	Komentar
Ifo – indeks poslovne klime, Nemčija, november 2024	86,5	86	3	Pričakujemo stagnacijo razpoloženja na nivoju v zadnjem letu
Gospodarska klima, Slovenija, november 2024	-4,1	-4,4	2	Trendi v industriji bodo zelo verjetno sledili tistim v območju evra
Indeksi cen življenjskih potrebščin, Slovenija, november 2024/oktober 2024	-0,5 % (oktober 2024/september 2023)	0,5 %	3	Odločitev o zamrznitvi obračunavanja omrežnine bi lahko vplival na nižjo rast cen od predvidene

Ključne teme v zadnjem mesecu za povprečne slovenske poslovne uporabnike

1. Pomanjkanje naročil v proizvodnji
2. Izzivi v evropski avtomobilski industriji
3. Zaposlovanje tujcev
4. Geopolitična tveganja (vzhod Evrope, bližnji Vzhod)
5. Obrestne mere (Euribor)
6. Cene prekooceanskih prevozov
7. Davčna reforma, z začetkom učinkovanja s 1. 1. 2025

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS